

2001

kun roseerne avler grådanfald eller vemod ingen georginer vil elskes
jeg prøver ret ængsteligt stedmoderblomstens trivielle øh

Helt i skoven

DØRSKI
bank hardt
kanskje jeg er hjem
like

Kykelipi, Jan Erik Vc

ORD I SKOVEN

*

Jeg vender hovedet.
Dompap. Rød. Meget rød.
Jeg vender hovedet igen.
Gulspurv. Gul. Særdeles gul.
Jeg retter mig op.
Jeg kan ikke få vejret.

*

En fugleflok!
Du tror jo nok
at det er løgn men
Solen skinner
Den falder på søens vand i parken
Træernes løv har
forræderiske farver (de lyver)
gule orange røde brune
Du tror jo nok
at det er løgn
Søens vand et spejl
Spejlblank sø
efterårsløv
i sol
Du må jo tro jeg lyver
Og fugleflokken
der letter fra træerne
viser sig
at bestå af
råger
Lyden af en rågeflok?
Rust dig! Alt krakelerer!

*

Hvor var det vi kom fra?

Solen ...

varmer, siger de

skinner, siger de

stråler, siger de

lyser

rødmer, blænder, brænder

Men solen dér

i stykker mellem stammerne

i glimt gennem skoven

skovens mørke

skoven er mørk

her er koldt,

ingen sol

men noget glimter.

*

Hvad var det nu jeg ville sige?

Mørke ... noget

med mørke, nu

ved jeg det: skov!

Skoven er mørk

den er grøn

den suser

men om natten er den stille

når uglen også holder sin mund

stum, tyst, tavs, stille, stum.

*

Månen er ny

Jeg nejer

for det har jeg lært

Ræven gør

Månen er ny

Ræven gør

Hvad siger den?

Siger den noget? Til mig?

Den gør

Jeg nejer for en måne

Ingen ser mig

*

Jeg gruer

for kirsebærlomsternes skønhed

Den vil tigge mig om et digt som fra

de gode gamle dage

med dug i græsset (blinkende)

og rim (funklende)

årets gang besunget:

Forår igen!

Forår igen!

men jeg gruer

For kommer et

forår igen, og det er

tvivlen jeg vil besynges.

*

Så gul

som en citronsommerfugl

er ikke gul

* Stormen fik gjort det af med
en poppel, gjorde den, troede den.
Nu ligger træet ned
og springer ud med sit lysende løv i lunden.
Sådan taler skoven
til mig med små
metaforiske trækninger.
Jeg går standhaftigt
forbi hver dag, men
her vakler jeg alligevel.
Så tydelig, skov.
Hvordan kan du få dig til det?

* Det buldrer rundt
om mig (jægerne)
kuglerne hvisler
om ørerne på mig
Bryd dig ikke om det
– det er den årstid
væguret tikker
Syl
Lyn
Den nyfødtes hyl
og bydende blik
krapyl
varyl
lathyrus

* Skoven ligner en katedral!
Næh, er det sandt? Har
andre sagt det før,
jamen, hvad skal jeg så sige?
Skoven ligner – en skov
Det gør den, grangiveligt
(undskyld)
Lugten her er umiskendeligt
skov
den ligner ingen anden
lugt
Skoven lugter af skov
Den ligner en katedral.

* Æblerne
syrlige sprøde og søde
rådner i græsset

* Husk på du er
kun een gang ung
Kukkuk
Husk på, du er ung
Husk på, det er een gang
kuk
Skovmærke, en duftende stjerne i skovbunden
Læg dig her
Dit trætte ansigt bagoover
i det raslende løv fra i fjor.

* Der er et underligt blåt skær uden for mit vindue
Det er ikke nat og ikke morgen
ikke ude ikke inde

* Må man skyde en jæger,
spørger min datter
Klokken er fire
Himlen er rød
Luften er rosa
Nej, siger jeg,
mennesker må man ikke skyde
Menneske,

jeg smager på ordet,
hvad er et menneske
Skyd det dog bare
Fuglen er en skovskade
den flyver tværs
gennem den rosa luft
Jeg følger den med mit grønne øje
Skyd mennesket
Bevar skovskaden med den blå fjer

* Kom ind i udhuset

* Valnødden rødlig
mod
bøgens grønne
– Nødvendige ø'er
i et
besindigt udsagn
Det træ får
forkrøblede valnødder
uden sol foran huset
på plænen
Og næste gang jeg ser op
er den ene af træets to stammer død
Jeg ville sige visnet
men man visner ikke med ø
Sådan bliver jeg patetisk i stedet
for nøgtern. Hurra: – et ø.

* Og jeg gik ud
og jeg gik ind

* Gid fanden havde den nattergal
sagde hun
Det var ikke mig der sagde det
men hende der havde nattergalen uden for sit vindue om natten
der sagde det

* Jeg gik mig ud en sommerdag.

Jeg gik mig ud og jeg gik mig ind,
og jeg gik mig alt i det grønne.

*

Jeg vil så gerne se en ræv.
Jeg vil så gerne se *den* ræv.
Jeg kan faktisk lugte en
om morgenen
måske
Jeg kan faktisk lugte den (ræven)
Hvad ved jeg?
Det kan være buksbom
Det kan være benzin
Jeg er ikke et dyr
jeg er ikke
en ræv selv
vel?
En gang så jeg een
jeg var ikke i tvivl
den lå i udkanten
af en have og
vi så på hinanden
ræven og jeg
En herre sagde
Den er syg!
En anden herre sagde
Det er baronessen!
En ræv var det. Den kiggede
på os.

*

Kvinden på loftet skriger.
Hun vil gøre det godt igen

Kvinden skriger
De bringer hende mad
men vil ikke høre
Hun vil forklare
men de vil ikke høre
De stiller skålen og går

Der er et kighul ud
når hun strækker hals
Hendes hals vokser lidt hver dag
Hendes ryg falder samtidig sammen

Der er ugler udenfor
dem kan hun høre om natten
Der er somme tider en måne
dens lys falder ind på gulvet
Det lægger hun sig i
Hvad har hun gjort
Hun har mistet forstanden
Hun har søgt men
ikke fundet
og nu
står hun og skriger på loftet
Ingen vil høre
hendes forklaring
Snart sætter hun ild til alting
og dør
Det vil hjælpe på det hele.

*

Efeuen har ikke spor ondt
af det træ den kvæler
Jeg vågner en nat
ved et bump mod ruden

Hvem er det? siger jeg
sætter mig op
og ser ud
Det er ikke lyst og ikke mørkt
Noget stort med udbredte vinger
bumper næsten nænsomt mod ruden
Vil det ind?
Velkommen!
Væk er det.

*

Så er den der
Ræven
En ræv
Lige uden for vinduet i sneen
For det har sneet
Se!
Den æder noget
Den er så sulten at den ikke løber
sin vej med det
Den æder det med det samme
Den æder fuglernes mad
Den æder ikke fuglene, men fuglernes mad
som jeg har lagt ud i sneen
til fuglene
Det er for primitivt
Den skuffer mig.

*

Ud af skoven
ud til markerne
ud i lyset
der er lærken.

*Det er kun pæne piger, der skriver dag
de stemme har ikke
Tallulah Bank*

FRA MIN DAGBOG

*

Hvad er et landskab? Foreløbig muligvis en mark med masser af valmuer lidt uden for Tjørnelunde. Men ellers findes nede i mir egen højde lathyrus, morgenfruer og rabarber og uden for ligusterhækken asfalt så blød i solen, at jeg kan pille den op med finger. Så langt er udsynet. Vejen skråner let.

Jeg kan ikke sove og går op i stuen i nattøj. Den lyse sommer aftens himmel fylder stuens store ruder. Havedøren står åben, og der er ingen voksne. Men fjernsynet er tændt, og en mand slår i med hånden og siger: "Godaften og rigtig hjertelig velkommen!

*

Mælkemanden ringer med en klokke. Han har ikke noget ansigt. Min farmor står højt oppe på trappen. Vinden tager i hendes blomstrede kjole. Hun køber en sød og en yoghurt med jordbær. Det er noget nyt, jeg skal prøve. Han har ikke noget ansigt. Jeg vender mig i sengen for at se, om det skulle dukke op. Der dukker ikke noget op. Han har ikke noget ansigt mere. Mælkeemandens lyd, og billedet er min farmor i vinden, en yoghurt med jordbær.

*

Jeg skulle altid tage en trøje på
og jeg var altid syg
Jeg kender ikke sammenhængen
ved blot
at jeg aldrig frøs
men min mor gjorde
Tag en trøje på!
Spis din medicin
Slug pillen
Kom ikke til skolefest
Bliv i din seng og læs og
slip for at slå på en tønde
Åh at slippe for masker
slippe for tønder og denne
regn af karameller

Det vil du forstå
når du er voksen
stod der i bogen
Jeg venter på gådens løsning
hår den med masken at gøre?
Den var jo indkøbt
hang på væggen over
min feber, mit udslet,
min hævede hals og brækspanen.

*

Jeg valgte en storebror. Han hed Hans. Han boede på hjørnet af
vejen, hans hund hed Rolf. Jeg kaldte ham "Hans med Rolf".

*

*Hvor er far blevet af?
siger Hanne.
Han sover under vandet.*

Jeg så børnene spejle ud over havet. De havde tomme øjne, små
sorte huller. Det var meget uhyggeligt. Den hed 'En dag ved
stranden'.
Det var min bedste bog.

*

Den første film, jeg så, var sort og hvid, og pigen hed Dorothy.
Jeg så en del af den gennem en dørsprække ude fra gangen, den
skræmte mig fra begyndelsen med sin hylende blæst, men sangene
kunne jeg lide, og Dorothy kunne jeg næsten lide, jeg lærte senere,
at hun hed Judy, og senere endnu, at filmen var i farver. Min far
viste mig billeder fra den i en bog (*Talkies*) og andre billeder af Judy
og andre film. Den bog lærte mig om person- og titelregistre og om
at slå op. En forunderlig lykkelig ramte mig ved den opdagelse, at
High Society og *The Philadelphia Story* på en måde var den samme
film. Men *Trolldmanden fra Oz* var min første film.

*

Jeg havde en pelikan. Den boede i bryggeret bag den kiste, vi
kaldte dragkisten. Når jeg stod på dragkisten og på tå, kunne jeg
linde på låget på en stor brun papæske øverst i reolen. Der fik jeg
et glimt af noget glimmer, og det tog pusten fra mig. Julepynt,
forjættede. Bag dragkisten ind mod væggen stillede jeg en skål
havregryn og vand til pelikanen. Den var usynlig, men ingen d
min pelikan i tvivl. Først Kirstens far. Han havde karseklippet
hår. Han troede ikke på det. De boede overfor. Hvor stor er der
sagde han. Jeg viste med hænderne. Hal En pelikan er meget sl
grinede han, hent den, så vi kan se den, råbte han. Det var ved
senere lejlighed ham, der sagde: Nå, skal du over og bo hos de
jyder! Ja, gudskelov, tænkte jeg.

*

Vi boede på Sjælland. Vi var børn. Vi legede 'fanger' og 'gumm
Så kom vi til Jylland. Der hed det 'ta' og 'put'. Resten gav sig s
(Og 'hue' hed 'hat'. Sjovt land, lagt som en runestav, men det h
vi ingen anelse om.)

*

Jeg strøg hans lommeterklæde. Jeg spyttede på en finger, jeg sa
den lynsnart mod strygejernet, jeg strøg.

Her er tale om en begivenhed i halvfjerdserne. I nittenhund
halvfjerdserne. Hvor blev de af, de lommeterklæder, jeg ser der
ikke, det hele er kun papir. Og dog: han læste jo for mig, et eve
i tresserne, i nittenhundredetresserne, om det forkølede spørgel
der stjal dem alle sammen, og moralen lød:

"Hvis det skulle ske, at jeres mor skælder jer ud, fordi der nu
igen er blevet et lommeterklæde væk, så ved I, hvad I skal svar
hende."

Afju, prosit, Gesundheit, bless you.

*

Hun havde somme tider en lyserød stråhat på, hun røg cerutte
og lærte mig udtrykket: Han er æ for knøw. Jeg holdt ubetinget

hende, fordi hun var en i familien.

Jeg troede, at al latter inden for familien var kærlig. Og jeg skulle blive 20 år, før jeg opdagede, at der ikke var nogen, der kunne lide hende, ikke engang hendes datter, kun mig, og så fik jo selv jeg mine tvivl.

*

GT
Engang på Hotel du Nord i Hobro, i Den skandinaviske suite, holdt jeg om dagen digtersalon, og om natten ankom en dværg med en drøm. Han var kun dværg, fordi jeg var kæmpe, hans kærlige ord var dog helt monstrøse. Jeg erklærer dig min uhyre kærlighed, fremstammede han, og jeg lod mig glide ned ad væggen, indtil hans voldsomme mund var ud for min. Jeg så ind i hans kuløjne og sugede til. Du är så vacker, jag går sönder, græd han, og tårerne funklede i de øjne. Jeg lukkede mine egne i et svimmelt øjeblik, men så kan det nok være, piben fik en anden lyd. Du er en simpel togkonduktør, fnyste han. Hvad mere er, du kan ikke tiderne. Hvad bestiller du her i kupeen, ud med dig, ud. Jeg havde holdt digtersalon hele dagen, så det kom som et chok, at vi stod i et tog. Når du har læst køreplanen, kan vi måske tales ved. Dermed drejede han om på hælen og gik.

*

Jeg skal være hjemme klokken fem, for vi får fremmede. Får I fremmede? Ja, bedstemor og bedstefar fra Hals. Men de er da ikke fremmede? Jeg sagde også bare, at vi får fremmede. Nå.

*

Jeg er ikke sådan, som du tror, jeg er. Hvordan tror jeg, du er? Det ved jeg ikke. Men hvordan er du så? Det ved jeg ikke.

*

Jeg har skåret mig i fingeren
Hvad skete der? Hvor er kniven?
Jeg skar mig på døren

Skar du dig på en dør?
Jeg skar mig på en dør,
det er ikke noget særligt,
ingen ulykke, men det bløder lidt
som du ser

der kommer blod ud
Det ser jeg, dit blod,
dit blod er ret rødt
Det er ret rødt, ja, det pibler
ud af min finger,
det er ikke noget særligt
men se der, under blodet er det hvidt,
det er ligesom det lyser, helt hvidt
Det er din knogle
Er det min knogle, tror du?
Det kan jeg da se, hvad
var det dog for en dør?

*

Er der ingen der har ringet?
Nej, der er ingen der har ringet, det synes jeg også er underligt

*

Jeg er fra Tyrkiet
siger hun brunøjet
Jeg hedder Å
siger hun
Å? siger jeg
Hun giver mig et kørekort
Hun har de smukkeste brune øjne
To øjne har hun
fra Tyrkiet
Jeg får et kørekort
Hvilken lettelse men
så vågner jeg
uden kørekort.

*

Nu må de holde op med at kalde et rovmord meningsløst når offeret kun havde 100 kroner på lommen
Hold op! Eller vis mig et meningsfyldt mord.

*

Landskab: Han har fældet to træer i hegnet der ligger mellem os og havet. På den måde har han peget på udsigten. Sådan har han peget på marken foran hegnet og engen bag ved hegnet og peget på havets vand og på de andre træer i hegnet, birkene og røddellen og hvidtjørnen, og han har ligefrem peget på mig, fordi jeg er kommet til at stå og se i den retning, og peget på det der ligger allerforrest, lige foran mig: brombær og hindbærbuske filtret ind i hinanden som elskede de hinanden, men jeg ved bedre. De kæmper, og den ene vil vinde. Og så kan det ikke være kærlighed.

*

Kirurgen ser mig dybt i øjnene før han lægger an til snit
Sov sødt, min due, hvisler han
Alle ler de rundt om min seng
Hvad skal denne myldrende flok fremmede ved mit meningsløse dødsleje?
(ikke en krone på lommen)

*

Hvordan skal man leve videre

uden kørekort

Hvordan skal man komme frem i livet foruden? Hvordan? Forruden dugger
Hænderne på rattet i krampe.

*

Ted Hughes' Mindesmærke og Po
Denne vandretur begynder i Belstone og er omkring tolv kilm lang i alt. Noget af vejen er turen barsk, og man bør iføre sig kraftige støvler og regntøj. Generalstabskort og kompas bør medtages.

En del af stien går gennem militært område. Undersøg skydets punkter før afgang og udvis forsigtighed på turen.

[Oversat fra BBC's hjemm-

*

Hvis der skulle komme nogen og ville tage én i det her hus, ville de ikke få en chance. Alting knirker, bygningen står i evig alarmberedskab, ingen lister lydløst mere end en millimeter, så knager det. Men hvorfor har jeg så hele tiden denne fornemmelse af, at nogen er listet op bag mig?

*

I genbrugsbutikken
Uindbundne bøger fem kroner, indbundne ti. Et brugt dynebet femten. Lillian Roth *Jeg gemmer mine tårer*, jeg lægger hende ned tasken til en sennepgul syltekrukke (tyve kroner). Åh, græd ik Lillian, hvilken retoucheret ferskenhud, hvilket ydmygt Broadv blik fra en dranker. Min brors bog var stor og tyk og grøn. Den hed *Gyldeåls Atlas*. Han kravlede op i den røde stol og lærte i russiske floder og amerikanske stater. Min bog var grå med lys smudsbind. Den hed *Talkies*, den var fuld af billeder. Åh, Lillian Roth, du var så berømt, men du findes ikke i mine bøger, skønt

tjente over en million dollars, før du væltede om og brækkede dig og ydmygede dig og buoaaah, drak lidt mere whisky. Hvorfor gemmer du dine tårer, hvorfor vente med at græde til i morgen, når du kan græde i dag. Hvorfor udsætte at begræde sit forspildte liv, når man kan sætte sig ned og stortude på stedet, når man ser sin ulykke klart.

Og den dér stol, siger jeg på vejen ud, hvad koster den.

Den er dyr, for det er uopskåret mekka, siger hun.

Har I så ikke en med opskåret mekka, spørger jeg og væver ... opsprættet mekka måske?

Er du racist? råber hun. Du er jo racist!

*

Jeg kigger ud ad togvinduet, det er mørkt på perronen. På kryds og tværs oppe i luften er der lys fra store lamper. Jeg kan skimte betonsøjler og et tag. Hvor er vi? Hvilken station? Jeg har sovet. Det ser så grimt ud, kan det være Danmark? Hvorfor er det så grimt? Hvem har fundet på det? Hvad er det for en underlig verden, hvor nogen i ramme alvor har fundet på det dér? Så kører vi igen. Jeg har hold i nakken. Kan jeg sove mere? Skal jeg spørge nogen om, hvor langt vi er? Jeg orker det ikke, trækker frakken op under næsen og sover igen.

*

Når jeg tror jeg skal dø
får jeg noget fra hånden
Når jeg ved det
sker der ingenting.

*

Jeg ser på dig
Du har mistet
Jeg ser tydeligt tabet
at du har mistet
at du mangler

at du ikke længere
er hel

Jeg ser at du
er meget større
end du var

Din krop er krympet
dit hår er kortere
men dine pupiller
er store meget
større og dybere
end før

Jeg længes derind.

*

Landskaber
yderligere landskaber
lysløvende

*

Jeg står på en scene. Jeg vender mig om
og peger på dig. Publikum ler.
Engang lo jeg ad dig. Du sagde noget, jeg
syntes var komisk. Det fik mig til at le, det hele
varede ganske kort. Det er længe siden.

*

En klub hvor mænd
siger hinanden
nogle sandheder
om deres koner.

*

En rødhåret kone bøjer sig over
min udstrakte krop på kirkegulvet. Hun er
knækket sammen af grin. Hun skeler. Hun er ikke ædru,
jeg heller ikke.
"Jeg har i al fald en god røv," siger hun.
Alle hendes veninder giver hende ret.

*

Helt nede i ordbogen ved sammensyningen sidder der en stank af
gammel røg, af den sure røg, jeg selv må have udåndet ned i den
syning, og skyggen af asken fra dengang sidder der også. Der er
ord, jeg altid hæfter mig ved, når jeg bladrer og søger et helt andet
ord. *Wayward* for eksempel. Hvornår kommer jeg til at bruge det?
Skulle man tage sig en smøg?

*

"Lev vel"
sagde Olof til Gunnar
da Gunnar lå
på sit yderste
og Olof skulle rejse
Lev vel, gentager jeg
det var velment
det var vel tænkt
det var ikke en hån
det var
sådan noget man sagde?
Det var
da noget
underligt noget at sige
til en syg og døende mand.

*

Min gamle kærlighed
lå på gulvet
foran mig
da jeg skulle ned ad trappen
Han var langhåret
ligesom dengang
nu havde han
børn han ville
fortælle mig om
Det var en drøm
og hans sorte øjne
var mere virkelige
end de var dengang
i virkeligheden.

*

Fald ned, stærkt pudrede ansigt bag ruden, hvad er det du ser? Er
det tåge, er det dis, hvordan, hvorledes, over søen, – en lom? Ildtræ.
Indisk viol. En drøm. Det er noget du drømmer. Du drømmer om
digte i disen, en labyrint og toppen af et bjerg, ensian, skærsøde,
basilika, en helbredelse af din sygdom, en lindring af din længsel
efter et andet sted, en dulmende urt fra et fremmed land. Over
søen en lom. Er det muligt? Hvad ser du? Kan du se noget? – for
jeg kan ikke. Jeg ser ikke rigtig, kan du se noget? Hvad er det?
En duknakket dame i disen? En krumbøjet kælling? Knopurt,
jomfruhat, flueøje, luseknep. Din udlængsel vokser i dette lille
rum, en sky af pudder omgiver dit spidse ansigt. En labyrint, hvor
interessant, men tro mig, i labyrinten vil du også ønske dig langt
væk. "Hvæm æ Pæsown?" spørger jyden, og du skal tilkendegive
dig, og du tøver, fordi du kun taler tysk og den slags, dansk for
eksempel, men jysk er uhyggeligt, kjæltringer taler jysk. Og i det
norske hus er det ikke engang norsk, men hjertegræs, hjertelæbe,
hjertefrø, hjertekløver, hjertekorn. Dryppende hjerte og hjerteblad i
hjertehaven. Norsk, siger du? "Hespet," siger nordmanden, da du
har fortalt hvem du er. "Hespet." Han gentager det tilmed. Norsk

benbrudsgræs, norsk fjeldrug, norsk løn. Lindealleen mod lunden. Er det en lom over søen? Hvad ser du? Kan du se noget, for jeg kan ikke. Jeg ønsker kun for dig, at du må få øjne. Øjentrøst, øjebloomst, Solveigs øje, Marias øjentåre og Fandens øjesten. Vi kigger og strammer os an og ser ikke noget. Hvad ser du bag ruden? En fremmed forbi. En ven henimod dig. Du ønsker og ønsker, der sker ikke noget. Poetiske galskaber ønsker du dig. Et bjerg. Et æsel. De kigger ind, når du længes ud af dit lille rum, og det er det samme. Der er nogen. Der kommer nogen. Hvad kalder du træet, tulipantræ eller magnolie, det er vigtigt, du må vælge, bestem dig. Dit spidse, stærkt pudrede ansigt bag ruden. Ansigtsbloomsten fra Femø med store øjne og tydelig mund, en stedmoderbloomst, en trefoldighedsurt, skynd dig, æd den, svulm op.

*

Intet at frygte er gud.

Intet at føle er døden.

Det gode kan opnås.

det frygtelige kan udholdes.

*

Hulde engel! Du min barndomsven!

Iro ledsager i de svundne dage!

Sig mig da, hvor est du flyttet hen?

Sig mig, når – hvor –

hvornår ... Hvornår bliver man uskyldig?

Hvad er det mon du vil, at jeg skal gøre? Hvad er det mon, du drømmer om, jeg skal sige? Hvordan skal jeg sige det? Tæt mod dit øre, en hvisken? Med hænderne som tragt for munden, udråbt over byens tage, mod dalens ekko, mod havets bølgers brusen? Har du en drøm om mig? Jeg har en drøm om mig og dig, vi to –

"Kom! Kom nu!"

"N-n!"

"Hm?"

"N-n!"

"Hm?"

"N!"

"Joh! Kom nu!"

"Ja! Jeg giver mig! Så gir jeg mig!"

Og ja og nej, og se den blanke, glatte hvide marmor, skyggerne, huden, den unge mands næse, hans hånd, hans skygger, hans hvide hud. Uskyld, findes det? Uskylden? De unge uskyldiges sky blikke efterfølger barndommens grusomme gerninger. Vinger revet af fluer, slagsmål, pinsler, løgne, stædige vedholdende drillerier. (Men man fødes god. Gør man ikke?)

Så indtræder ungdommen, uskylden. Gør den? Tiden. Tiden går.

(Man fødes ond. Gør man?)

En sten forvitrer langsomt, langsomt, men alt muligt andet omkring den forgår i en fart så stor, at vi simpelt hen forsvinder. For øjnene af hinanden forsvinder vi. Du. Jeg. Den unge mand *du* var. Den unge kvinde *du* var. De er begge to væk, vi forvitrer sammen.

Ung mand og ung kvinde, stående nøgent par. Det er os to. Fryser du? Ønsker du at være hugget ud i marmor? Gør du? Jeg gør.

Vil du gerne være ung engang? Eller ung igen? Vil du? Jeg vil. Ung og af marmor, sky og uskyldig, fastfrosset i mit udtryk, fanget på kornet.

Men jeg har aldrig været uskyldig. Har jeg?

To gåder:

1. Hvordan man staver til tørt græs med to bogstaver?

H-Ø: hø

Dag og nat
mig lærer brat
at jeg engang skal dø

2. Mit første er det du er mig
- kær
mit andet er den døde krop du blir og jeg blir
- lig
mit tredje er hvad mit hele bør være
- hed
hvem er jeg?

*

Den uforsonlige forsoner sig
med psykopatens. Psykopaten
har adopteret en elefant,
der hænger et billede
af den på hans køleskab.
Det er en smuk elefant.
Den havde nok brug for hjælp.

*

Jeg læste en bog om en forfatters liv. Han havde selv skrevet den.
Jeg læste den og lærte ham at kende ud og ind, han blev min ven.
Jeg så ham en dag, og jeg genkendte ham. Han stod i en boghandel,
og jeg blev rørt ved synet af måden, han gennemgik bøgerne på.
Hvor jeg dog kendte ham godt. Senere fik jeg ham tilfældigvis til
bords en aften. "Min bror Ole," sagde han på et tidspunkt. "Nå,
har du en bror?" sagde jeg høfligt.
Hvordan? Jeg spørger: Hvordan kunne jeg sige: "Nå, har du en
bror?" til den mand jeg kendte ud og ind, og hvis lillebror jeg også
kendte ud og ind. Det er mig en gåde. Og dog er det ikke en gåde.
Gæt selv hvorfor ikke.

*

"Far! Far, der ligger
en mand i bækken!
Far?"

Når det risler i bækken
siger pigerne: "Pyt!
Vi springer over!"
Og de springer over
på det smalleste sted.

Boblerne i bækken
bliver flere, de formerer sig
de breder sig, de
spredt sig, et mylder af bobler
op ad brinken
Vandet er mørkt og rødt
Tænk på blæk i vand
Har du set dét?
Blæk? Eller blod,
måske har du allerede set
blod i vand
bare ikke i disse mængder.

"Far?
Der ligger en mand i bækken!"

Odderen stikker
et nysgerrigt hoved
ud af sit hul
et kort øjeblik

"Se! Se! Et dyr! Et dyr! En løve!"

Vandet i bækken er klart

det risler, de små piger
sprøjter på hinanden
Lyset er grønt af
løvet og veksler, lyst, mørkt
De sparker ned i bunden
efter sten og grene, deres støvler er
gule og blå, deres kjoler er våde.

"Far! Far! Der ligger
en mand, der ligger en mand
i bækken,
skynd dig!
Kom!"

*

Han havde engang
i Hobro
set ud ad et vindue
og fanget et regnvejr
med blikket.
Han havde tænkt
"Tænk, at vi elsker
hinanden, vi to,
tænk, at vi mødte
hinanden. Det regner,
jeg er til, jeg forstår
alting, regnen, det
lysegrå, lyseblå lys,
alting giver mening. Nu."
Tanken ramte ham
og lyste ham op,
den var et lyn,
det tog et øjeblik,
men da var han glad.

*
Pluskæbet, størøjet, spinkel
men bredskuldret
Kæntret, ramt i hjertet
af en mesterskytte.

*
Det er den kvinde
der kommer løbende dér
med det viltre hår
Da hun var en lille pige
var hun adræt
Når hun løb sagde de: åh
Nu siger hun: "Av, av,
jeg har sidestik," og samtidig
skammer hun sig
Hun kommer løbende
hun aner katastrofen
I årene efter vil hun
gentage for sig selv i mørket:
"Av, jeg har sidestik!"
og sparke sig selv
Lige der hvor stien
går ned ad bakke
mod bækken ind i skoven
står hestehoven høj
Under disse blade
ligger et våben
i den kølige skygge
Men endnu har ingen
fundet på at lede
Endnu er det tidligt
De to små piger
græder i deres fars favn

Kvinden ser dem og snubler
Ordensmagten har spændt ben
(Kan det passe? Nej, det
passer ikke)

Men senere siger hun:

"Han spændte ben! Jeg faldt
og slog mig, jeg lå på den
kolde jord på stien
og fik øje på
... hans sko.

Jeg så

det var hans sko,
jeg kunne se det var hans."

"Betjentens sko?" spørger de hende.

"Nej! Peters sko, min
elskede sko,

vi elskede hinanden

vi skal giftes om en uge ..."

(Her rablede det. Det var sandt,
de skulle giftes,
men manden var jo død)

*

Det vrimler med alle
slags mennesker, store og små,
gamle, trætte, journalister,
fotografer, to kondiløbere i grimme dragter
(hvorfor løber de rundt i de dragter?),
et fødselsdagselskab i højt humør,
en blotter, et postbud med cykel,
sågar en jæger, men uden våben (hvorfor
går han rundt i det tøj?). Politi og

afspærring, ambulance, grædende børn og
en forbandet hund, der gøer og gøer, hold kæft!
Hvor kommer de fra?

For en time siden
var her kun bækkens rislen
og pigernes latter.

Der var skyggefuldt ved
vandløbet, ude i parken
skinnede solen skarpt,
den sås i glimt derindefra. Nu er lyset
forplumret og skyggen er
ikke kølig, men kold. Folk
vil ikke gå, men det skal de,
de vil bare så frygtelig gerne se

1. en død mand, subsidiært
 2. en lille smule blod
 3. to grædende børn
 4. en grædende kvinde
 5. en hidsig politibetjent
- nogen der forløber sig
eller taler over sig
gør noget uoverlagt
begår et mord i affekt (et ekstramord)
eller bare ...

Men til sidst må de gå hjem
med uforrettet sag, stærkt nedtrykte,
med en helt ny form for
melankoli i kroppen. Hvad er det
med lyset, spørger de sig selv. Er det
blåt? Det er som om alting er
blåt.

*

OVERSKRIFTER

Lig fundet i bæk
Mænd fundet død i skov
Små piger fandt lig i skov
Børn fandt skudt mand i bæk
Kendt forfatter myrdet
Forfatter skudt
Det ville have moret ham selv, måske, at se disse variationer? Han kunne have fundet på nogle bedre.
Forfatter omsider fjernet fra jordens overflade!
Hvem læste denne mands dødssyge bøger?
Peter Jyde endelig død!
Men det var godt, han var død og ikke skulle være vidne til det eftermæle: "Kendt forfatter død". Hvis han var kendt, kunne de vel skrive hans navn? Og det kunne de ikke. Ingen vidste, hvem Peter Jyde var. Kun de hundrede, der købte hans bøger, og så hans mor og hans redaktør og så Veronika.
Som han skulle giftes med men det blev ikke til noget for han var jo død.

*

Garagerne!
Garagerne i baggården, portene, af træ, grønne, malingen afskallet
Varme porte i solen, seks, der er seks garager, han kommer ind fra gaden og står i gården og kigger på dem, han mindes sin farfars garage, den port var nu brun, og der var ingen gård,

men han husker den tydeligt, inderligt, lugten af savsmuldet, der blev savet brænde dér når bilen ikke var der
Nu låser han porten op for at hente en bil han har lånt.
Han bakker ud, han lukker porten, låser den, ryster, han er nervøs, han er faktisk bange, farfar, tænker han, æv, hjælp mig, farfar!
I bagagerummet ligger der ikke nogen beviser men han er selv et omvarende lysende tegn på at noget er galt
Han mærker det, han ved det står skrevet med rødt på hans pande og bilen lyser sikkert med et særligt grønligt kriminel skær
Han er en forbryder
Forbryderen vender tilbage til åstedet: i dette tilfælde en bæk

*

"Somme tider er mørket det bedste sted at være
Hvad er det mon mørket ikke forstår?
Bliver mørket ikke lettet ligesom jeg?"

*

- A: Vi skal lede her. Det stinker.
B: Det er den der (peger på en buksbom).
C: Det er en ræv! Her har været en ræv og pisset.
B: Buksbom!
C: Ræv!
B: Buksbom!
C: Ræv!
A: Og de skræppeblade.
C: Skræpper? Vrøvl, hestehov! Ned på knæ med jer.
A: H.C. Andersen sagde skræpper.
B: Hvem?
A (på knæ): Gu er det skræpper, det har han lært en hel befolkning.
B: Hvad snakker du om?
A: Under et skræppeblad kan alting ske.
B: Hold mund! Og led!
C: Her! Jeg har fundet kniven. Jeg mener: Her er en kniv.
B: Han blev skudt!
C: Men her er en kniv.
A: Tag den op. Vi tager alting med!
B: En kniv! Idiot!

*

- Det er sandt nok
at kniven er et våben.
Men forbrydelsen den
blev brugt til
er forlængst glemt
af de fleste

undtagen en. Gæt hvem.
Nej, gæt ikke, det
er jo ikke for sjov
det her. Politiet søger
et spor, gerne et våben,
- men ikke dette, ikke i dag.
Det rette sted,
det rette tidspunkt,
det er dét
det handler om
den manglende brik
det passende omsvøb
al den slags ævlendebevævlende
vås. Se dog på kniven!
Et eller andet
kan den fortælle
men vil de høre?
Nej, for de leder efter
én historie. Hvis
de finder den,
så vil de.
- *
Børnene har mareridt
De skiftes
Når den ene er rolig
jamrer den anden
De klynker og jamrer sig
gennem natten, de vågner,
de vil ha vand og de vil ha
varme. De kommer dappende
ind til de voksne og op under
dynerne. "Moar!" "Faar!"
hulker de, kryber tæt ind til
en voksen varm krop. Men hver
gang de falder i søvn, falder
de ned i tiden, i bækkens
vand med blodet, han er lige
faldet i vandet, skudt, nogen
har skudt ham, hvem? Så han

pigerne, tænkte han over det?
Hvad tænkte han dog på?

*

Hvad tænkte jeg dog på
tænker han

Han kan ikke sove

Han sidder i

vindueskarmen

med knæene op

under hagen

Han stirrer ned på

gaden, der er langt,

fem etager, hvis han

sprang, ville han

måske ramme nogen

på fortovet. Hvad skal

jeg gøre? Hvad skal jeg

gøre? Betyder det noget

om det er et eller to

mord man har begået. Betyder

det noget? Noget, for hvem?

Vorherre? Min mor? Mine

børn? Mine ufødte børn

Han har ingen eftertid

at tage hensyn til

Han tager ikke hensyn.

*

Der er en grund

Der er for det meste en grund

Der er altid en grund

Den kan opsnuses

fremskaffes

når der skal forklares

Ja?

Nej?

En grund? Kan han
levere den selv?

Det kan han. Men vil han?

Nej. Det han vil nu er nyt,

det er kommet bag på ham,

han er kold over hele kroppen

hans hjerte bløder

Han vil dø

Nu vil han bare dø

for han vil væk

Det havde han ikke regnet med.

*

"Det er ikke sandt

Han er ikke død

Jeg så ham forleden

Jeg kyssede ham i mandags

Jeg hørte hans stemme

i telefonen i går

gjorde jeg ikke?

Hvad sagde han?

Jeg husker det ikke

Jeg må samle mig

og huske det

Hvad sagde han? Niu

dæmmer det, han lo,

af noget jeg sagde

som ikke var sjovt

Det var en

skam, jeg husker ikke hvad

Han lo og fik mig til at grine

Men hvad sagde vi?

Hvad blev der sagt?

Hvorfor

kan jeg

ikke

huske det?

Hjælp mig. Hjælp mig dog!

Hvem kan hjælpe mig? Det

kan kun han, og han er jo –

død? De siger han er død

Det kan ikke være sandt

Det må ikke være sandt

Nu får jeg aldrig at vide

hvorfor vi lo.”

*

Et vidne tøver

for han søger efter

de rigtige ord

men det kan han

spare sig.

Der sidder to mænd

og vrænger af ham

og ryster på hovedet

“Solen skinnede

så – stærkt?

Jeg gik tur i parken

og parken ligger op

til en skov, hvor der er en

bæk.”

Vi ved det! Vi ved det!

Kom nu videre!

“Solen, træerne,

bækken dernede

Jeg går der hver

lørdag.

Jeg så ikke noget,

jeg så på alting, men

så ikke noget.

Jeg hørte skuddet.

Senere så jeg den døde

i vandet og pigerne,

de små piger græd

og deres far.

Det var vel ikke ham

der skød? Så det

betyder ingenting.

Han havde sorte støvler

på og pigerne gummistøvler,

selv var jeg i løbesko,

hvide, snavsede, slidte

Jeg har aldrig set

en død mand før

og

– rågerne, nu kan

jeg huske rågerne

lette og – – skrige?

skræppe? Frygtelig lyd!

Det var nok heller ikke

dem der skød ...

Jeg så ikke hvem der skød.

Jeg løb ellers da jeg

hørte skuddet.

Jeg løb, men det var en

lang vej at løbe,

gruset imens slog op imod fødderne,

det føltes sådan,

og solen var skarp over

træerne, jeg så ---”

Hvad så du?

“En dompap. En han.

Hannen har rødt bryst
det vidste jeg ikke, jeg
slog den op da jeg kom
hjem. En dompap. Rød."
Elendigt vidne.

*

"De spørger, om det er min søn.

Nej, det gør de jo ikke,
de kalder ham ikke min søn,
men de spørger om
det er ham,

og det er det, og jeg
skal lige til at svare,
at det er det, men

så husker jeg noget

det er et lyn i mit hoved:

hans hoved mellem mine ben

Nyfødt drejer han blikket

fast imod mig, han ser

mig, jeg ser ham, sådan ser han ud,

pluskæbet, størjet

han er min søn, og

nu skal jeg svare

på om

det er min søn

der ligger her og er død

og jeg kommer i tvivl

Er det den samme?"

*

Hjemme hos

den afdøde forfatter

hersker der et

syndigt rod

Naturligvis et egentlig uskyldigt roderi

men for dem der skal

gennemgå Peter Jydes

ejendele

er det synd

Hvordan kan man øje

så meget papir

spørger to betjente

fortvivlet sig selv og hinanden

Skuffer, borde, hylder,

skabe, æsker, kasser, mapper

alle steder er der

papir

breve notater udkast

skitser avisudklip

breve notater udkast

kvitteringer regninger rykkere

kladdehæfter notesbøger kalendere

dagbøger og

bøger, bøger med indstukne sedler og udkast

og breve og mere papir

Bare kom i gang med at læse

Ville I ikke vide noget om ham?

Ville I ikke lære ham at kende?

Hvem var hans venner og fjender? Læs nu

– tror I ikke I finder ham?

Hvad er der med jer?

*

Hun står ved vinduet.

Det regner. Hun siger

hans navn, højt, hun

prøver at sige det sådan

at det lyder

som om
hun kalder
som om han
er inde ved siden af.
"Kan du huske,"
fortsætter hun så med
halvhøj stemme,
"det dér hotel som
ikke rigtig var et
hotel mere, men vi fik
lov til at sove der en nat?
Hvad var det nu det hed?"
Han svarer ikke.
Det vidste hun jo godt
Hun ved alt
Hun er så klog
Hun ved intet, hun
vil ikke vide mere i
dette liv, hun vil kun
huske og det kan hun
ikke.
Åh, hotellet, helt tosset,
hun lukker øjnene, hun
kan høre regnen, det
regnede også dengang, ikke?
Svar dog! Så svar dog!
Regn. Ruden. Der var larm
i gaden den nat, de lå tæt
sammen i en vaklevorn seng,
det regner nu, det regnede
den nat. De kunne høre det,
de lå helt tæt, de morede sig,
det er længe siden, og hun
husker ikke det hele. For eksempel
har hun glemt, at det var i Hobro.

*

Hans ytringsfrihed er knægtet!
Hvad? Hvad siger du? Knægtet?
De har lukket munden på ham!
Ja! Dét er sandt, men han
havde jo ingenting at sige,
han sagde intet som ikke
andre forlængst havde sagt
Han var ikke politisk
Han kæmpede ikke for noget
Han skrev
blot
små forkølede noveller om
sin barndom og den lokale café,
det betød ikke noget.
Betød det ikke noget?
Nej!

*

De fandt noget
i hans papirer
men han havde ikke skrevet det selv
Kun skrevet det af
Der stod:
"Han står i en åben
dissektionsstue, forretningen holdes
offentligt, vi ser ham
med kniven, vi følger
med snittet, såret gaber,
vi ser, vi forstår, dagslyset
skinner på det hele, og den rædsel vi føler
er
Dagens skræk. Dagens erkendelse."
De anså det for at være et vigtigt spor
– et fingerpeg om hvem han var

og at han var bange
Han havde anet
at han skulle dø
og ikke bare dø
men myrdes

*

Præsten river sig i håret.
Ingenting er meningsløst,
men alle omkring ham
siger, at dét er dette
dødsfald, et mord. Og
alle forlanger samtidig
mening i galskaben,
vis os en metode,
et system, en struktur,
en følgerække, hvad gjorde han galt,
eller hvad gik galt,
fortæl os hvorfor. Det kan præsten
ikke. Det vil præsten ikke.

Men helt privat, på en
spadseretur han foretager
tilfældigvis dér
hvor forbrydelsen fandt sted,
slår det ham, at han gerne vil
vide hvorfor. Ikke Vorherres
tanke bag mordet, han er vis på,
Vorherre ikke er indblandet her,
men morderens grund. Hvorfor syntes
et andet menneske, at
Peter Jyde skulle dø?
Hvordan nåede han frem til dét?
Gav nogen ham en ordre?
Var det en fiks idé, en
indskydelse? En gerning

med fuldt overlæg, velberåd hu? Har
han det bedre nu, er han lettet,
løb han jublende hjem,
for nu var verden et
bedre sted, hvad tænkte
han? Præsten vil gerne vide det,
men han får det ikke at vide.

*

Hun går ud og
ind ad døren. Står
uden for huset og venter.
Låser op og går ind
og venter ved vinduet.
Går ud og stiller sig
igen på gaden, venter,
skoven er grøn.
Nu er skoven mørkegrøn.
Hun skal til begravelse,
hvorfor kommer de ikke
og henter hende?
En due kurrer. Hvilken due?
Den kurrer. Hun er
nervøs. Due. Due.
Hun gik i skole med ham
da de var små.
De har holdt sammen siden
med mellemrum, af og til.
Julekort. Biograf. Længe
siden sidst, hun måtte
læse dødsannoncen flere
gange før hun forstod
hvad der stod. Og alligevel
forstod hun det ikke.
Så kommer bilen.

Hendes forældre. Altid for sent.
Hendes far fortæller vittser
på vejen, som altid.
Hun græder lydløst, men
over sin fars vittser på vejen,
han ser det ikke,
hendes mor ser alting
men siger aldrig noget. Det
er en fejl de følges
men det er lidt sent
at lave det om. De skal
til begravelse, de skal
være der til tiden. Det er om lidt.

*

Af jord.
Til jord.
Af jord.

Indgang. Udgang.
Røde roser.
Ikke mange.
Bagved:
En grøn skov.
Foran:
En lærke i luften

*

"Jeg går en tur i skoven
Der er ikke spor tilbage
Månen sidder i sorten sky
den skinner så gruelig dejlig
Den vender sit ansigt mod mig
jeg vender mit eget mod den
og griner.
Da jeg var lille
så jeg en mand
blive skudt men jeg
vidste det ikke, han faldt
fra himlen,
sådan så det ud, og ned
i vandet for næsen af os,
vi legede bare, men det
var alvor."

NOTER

- s. 266: Husk paa, Du er kun eengang ung./Kukkuk! kukkuk! faldera! *Hvor Skoven dog er frisk og stor.* H. C. Andersen.
- s. 277: Citatet om lommeterklædet er fra *Alverdens bedste nye godnathistorier*, Vintens Forlag, 1964.
- s. 278: Niels Henrik Svarre Nielsen oplyser, at en overnatning på et trekantet værelse på Hotel du Nord i Hobro i 1961 kostede 7,50 kr. GT er Göran Tunström, som forlangte, at jeg gjorde en bestemt hændelse til litteratur.
- s. 285: *hespet*: norsk for 'sjuasket påklædt'.
- s. 286: "Hulde engel! Du min barndomsven!
Tro ledsager i de svundne dage!
Sig mig da, hvor est du flygtet hen?", St. St. Blicher.
- s. 286: *Hvad er det mon ... Skrevet til Johannes Hansens Ung mand og ung kvinde. Stående nøgent par.* 1924-1926.
Statuegruppe. Materiale: marmor.
- s. 287: "Dag og nat
mig lærer brat
at jeg eengang skal dø",
Den klare sol går ned. Th. Kingo.
- s. 307: Citatet (om Shakespeare) er fra *Breve fra Magdalene Thoresen 1855-1901*, Gyldendal, 1919.

Radioteateret

Vi sender:
KOBLENZ
en digtsamling
af Pia Juul